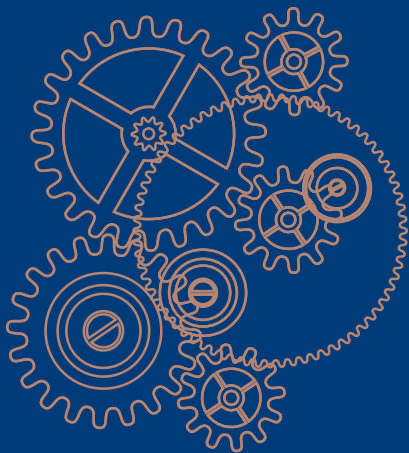
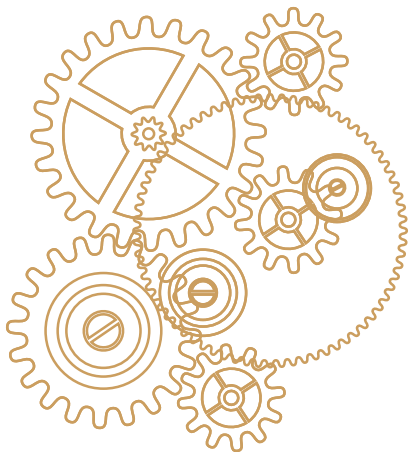

Europos Taryba

TAVO
teisių pasas

Europos Taryba

TAVO

teisių pasas

Sveikiname pradėjus kelionę

Gyvenimas – tai nuostabi kelionė. Visi mes gyvenimo kelyje keliaujame su daug žmonių ir visi norime, kad kelionė būtų kuo saugesnė, įspūdingesnė, nuostabesnė ir padovanotų daug laimės akimirų. Vienas iš būdų tai užtikrinti yra gerbti kitų žmonių teises. O tai yra taikoma visiems – tiek vaikams, tiek ir suaugusiems.

Kadangi esi jaunesnis/ jaunesnė nei 18 metų berniukas ar mergaitė tu turi tam tikras konkrečias teises. Šių teisių sąrašas yra išdėstytas 1989 metų Jungtinių Tautų Vaiko teisių konvencijoje, ten taip pat yra nurodyta, kokių veiksmų turi imtis vyriausybės, kad padėtų tau naudotis tavo teisėmis.

Tau taip pat tikriausiai yra sakyta, kad yra dalykų, kurių neturi teisės daryti ar sakyti. Tu negali gadinti kitų žmonių daiktų, vogti, skaudinti ar įžeidinėti kitų žmonių. Tačiau ar žinėjai, kad tu taip pat turi teises?

Šis pasas, kuriame yra išdėstytos kai kurios iš tavo teisių, tave padės į kelionę. Kelionėje šešis kartus sustosi prisipilti degalų, kol pasieksi kelionės tikslą. Kiekvienoje stotelėje sužinosi daugiau apie savo teises bei gausi trumpą užduotį. Tai atlikęs/usi, galėsi gauti savo teisių, su kuriomis ką tik susipažinai, vizą. Tai reiškia, kad galėsi geriau apginti savo teises, kai kiti asmenys jų negerbs, bei galėsi padėti kitiems vaikams padaryti tą patį.

Pirmoji stotelė –
*Tavo teisė į išlikimą,
apsaugą bei vystymąsi*

Tavo išlikimas, tavo apsauga ir tavo vystymasis

- Tu turi teisę, kad tavo interesai būtų ginami priimant visus su tavimi susijusius sprendimus ir be jokios diskriminacijos dėl, pavyzdžiui, tavo kilmės, nuomonės, pažiūrų ar lyties.
- Tu turi teisę į gyvybę bei subalansuotą, sveiką, fizinį, psichinį, dvasinį, moralinį bei socialinį vystymąsi.
- Tu turi teisę, kad būtų patenkinti tavo pagrindiniai poreikiai, tokie, kaip maistas, drabužiai, būstas ir sveikata.

- Tu turi teisę į apsaugą nuo visų formų išnaudojimo, piktnaudžiavimo, fizinio ir psichologinio smurto, įskaitant ir elgesį šeimoje bei vaikus globojančiose įstaigose.
- Tu turi teisę į aukšto lygio išsilavinimą, kuris užtikrina kiek įmanoma visapusiškesnį tavo asmenybės, talento bei gebėjimų vystymąsi. Tu turi būti mokomas gerbti kitų teises ir laisves ir būti rengiamas atsakingam gyvenimui laisvoje visuomenėje, supratimo, taikos, tolerancijos, lygybės ir draugystės tarp kitų žmonių dvasia.
- Tu turi teisę į visapusišką ir objektyvią informaciją.
- Jei turi fizinę ar psichinę negalią, tu turi teisę gyventi orų gyvenimą, kad galėtum integruotis į visuomenę, vystyti savo asmenybę bei džiaugtis kiek galima didesniu savarankiškumu.
- Tu turi teisę ilsėtis, leisti laisvalaikį, žaisti ir pramogauti, dalyvauti meninėje ir kultūrinėje veikloje, aplinkoje, tinkančioje tavo amžiui, ir kurioje yra gerbiamos tavo teisės.

Gauk vizą:

Pasikalbėk su savo mokytoja ar savanoriu, kad paaiškintų šias teises tavo bendraklasiams. Gali netgi pasiūlyti padaryti plakatą mokykloje.

Antroji stotelė –
Tavo tapatybė, tavo asmeninis gyvenimas ir tavo šeima

Tavo tapatybė, tavo asmeninis gyvenimas ir tavo šeima

- Tu turi teisę į vardą, tautybę ir savo tapatybės apsaugą. Jei priklausai etninei, religinei ar kalbinei mažumai iš tavęs negali būti atimtos teisės į tavo kultūrinį gyvenimą, religiją ar kalbos vartojimą.

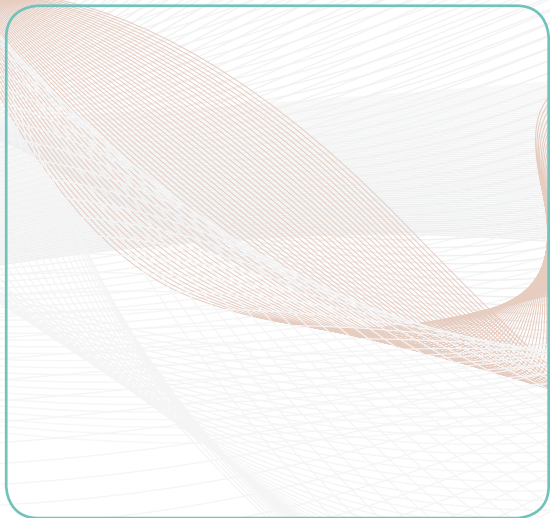
- Tu turi teisę į savo privatumo apsaugą. Niekas negali neteisėtai įsikišti į tavo ar tavo šeimos asmeninį gyvenimą. Tavo namai, tavo susirašinėjimas, tavo garbė ir reputacija yra saugomos įstatymo.

- Tavo tėvai yra bendrai atsakingi už tavo auklėjimą bei vystymąsi. Tu turi teisę ir pareigą pareikšti savo nuomonę apie tai, kaip tu turėtum naudotis savo teisėmis bei laikytis įsipareigojimų.
- Tu turi teisę žinoti, kas yra tavo tėvai ir būti auklėjamas jų, nebent tai prieštarauja tavo interesams.
- Tu turi teisę žinoti, kur yra tavo tėvai ir įvažiuoti į kitą šalį, kad galėtum būti su jais. Tavo tėvai turi tokias pačias teises tavo atžvilgiu.
- Skyrybų atveju, tu turi teisę, kad su tavimi būtų tariamasi priimančius visus sprendimus, susijusius su tavo santykiais su tėvais. Jei esi atskirtas nuo savo tėvų, ar vieno iš jų, tu turi teisę su jais matytis nuolat, nebent tai prieštarauja tavo interesams.
- Įvaikinimas yra leidžiamas tik tuo atveju, jei jis neprieštarauja tavo interesams.

Gauk vizą:

Kas tu esi?

Čia įdėk savo nuotrauką

Vardas:

Pavardė:

Tautybė/ ės:

Tėvo vardas:

Motinos vardas:

Adresas:

.....

Kuo aš didžiuojuosi?

.....

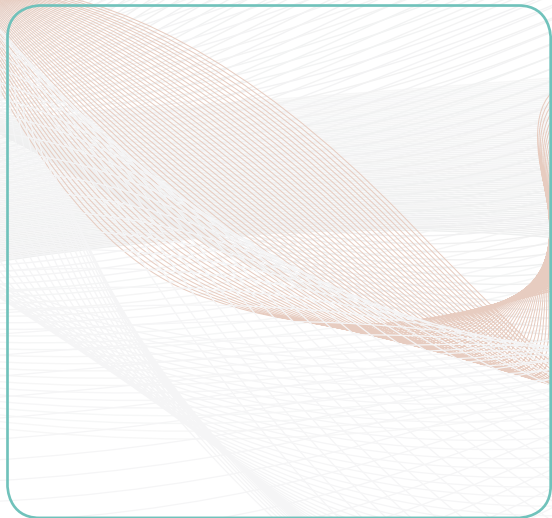
.....

.....

Gauk vizą:

Kuo gali tapti?

Įsivaizduok save 2040 metais
Čia nupiešk, kaip tuo metu atrodysi

Kalbos:

Studijos:

Profesija:

Pomėgiai:

Vedęs/ ištekėjusi?

Vaikai?

Esu keliavęs

.....

.....

.....

.....

Trečioji stotelė –
Tavo laisvės

Tavo laisvės

- Nuomonės laisvė: kai tik sugebi tai daryti, tu turi teisę išreikšti savo nuomonę ar tai, kas tau rūpi. Į tavo nuomonę privalo būti atsižvelgta.

- Išraiškos laisvė: tu turi teisę laisvai save reikšti ir siekti, gauti ir skleisti informaciją.

- Minties, sąžinės ir religijos laisvė.
- Asociacijų laisvė: tu turi teisę burtis su kitais žmonėmis ir dalyvauti susibūrimuose.

Šios laisvės yra ribojamos. Tu privalai gerbti kitų žmonių teises ir laisves ir negali kelti pavojaus visuomenei ar pats sau.

Gauk vizą:

Sudaryk situacijų sąrašą namuose, mokykloje ar savo mieste, kuriose norėtum, kad būtų išklaudyta tavo nuomonė.

1. Namuose

-
-
-

2. Mokykloje

-
-
-

3. Tavo mieste

-
-
-

Gauk vizą:

Internetas yra nuostabi priemonė mokytis bei dalintis. Tačiau jame gali slypėti ir pavojai. Pažaisk žaidimą internete Per *Wild Web Woods*, kad sužinotum, kaip save apsaugoti internete. Šis žaidimas yra išverstas į daugelį kalbų.

www.wildwebwoods.org

Ketvirtoji stotelė –
Tu ir valstybė

Tu ir valstybė

- Valstybė privalo daryti visa, kas yra būtina, siekdama užtikrinti, kad tu galėtum naudotis savo teisėmis ir laisvėmis.
- Valstybė privalo tave ginti bei užtikrinti savo gerovę. Ji turi padėti tavo tėvams ar tavo globėjams įsteigdamas institucijas bei užtikrindama paslaugas, kurios gina tavo interesus ir tavo gerovę.
- Jei negali gyventi su savo šeima, valstybė privalo tave ginti ir tau padėti. Ji turi rasti sprendimą, kuris atsižvelgia į tavo praeitį ir tavo kultūrą, o tau turi būti suteikta teisė į nuolatinę savo situacijos peržiūrą.
- Jei esi patyręs smurtą, valstybė privalo tau padėti ir pagelbėti tau sugrįžti į įprastinį gyvenimo ritmą.

- Tu turi teisę į teisingumą. Valstybė privalo užtikrinti, kad teisingumo sistema būtų pritaikyta tavo atskiriems poreikiams ir teisėms.
- Tu negali tapti kankinimų ar žiaurus ar žeminančio baudimo auka.
- Tavęs negalima bausiti mirties bausme ar įkalinimu iki gyvos galvos.

- Tavęs negalima suimti neteisėtai. Laisvės atėmimas turi būti taikomas kaip paskutinė išeitis. Jis turi trukti kiek galima trumpiau ir atsižvelgti į tavo poreikius bei tavo amžių. Laisvės atėmimo metu tu turi būti atskirtas nuo suaugusiųjų sulaikytųjų ar kalinamųjų ir turi teisę susisiekti su savo šeima, išskyrus atvejus, kai tai prieštarauja tavo interesams.

- Karo metu, valstybė privalo tave ginti ir tavimi rūpintis. Jei esi jaunesnis/ jaunesnė nei 15 metų amžiaus, tavęs negalima imti tarnauti į jokiais ginkluotąsias pajėgas.

Tarptautinės konvencijos yra sutartys tarp valstybių. Šios sutartys numato taisykles, kurių privaloma laikytis, jos taip pat skatina valstybes taikyti priemones, kurios yra palankesnės vaikams. Jei tavo šalies įstatymai yra palankesni tau nei konvencija, turi būti taikomi nacionaliniai teisės aktai.

Gauk vizą:

Įsivaizduok ir aprašyk, kaip atrodytų tobula šalis vaikams.

Ji turėtų būti...

A series of horizontal dotted lines intended for writing a description of an ideal country for children.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Ar gali sugalvoti kuo galėtum padėti savo šalies vaikams:

- Kurie turi negalią

.....

.....

- Kurie pabėgo iš savo šalies.

.....

.....

- Kurie buvo mušami

.....

.....

Penktoji stotelė –
Tarptautinės
organizacijos ir tu

Tarptautinės organizacijos ir tu

Valstybės narės yra įsteigusios įvairias tarptautines organizacijas. Kai kurios, tokios kaip Jungtinės Tautos bei Europos Taryba, buvo įsteigtos siekiant ginti žmogaus teises, užkirsti kelią konfliktams bei plėtoti teisingesnes, labiau klestinčias ir demokratines visuomenes. Šios organizacijos yra parengę beveik visas tarptautines konvencijas ir imasi veiksmų, siekdamos užtikrinti, kad valstybės narės laikytųsi konvencijose įtvirtintų teisių.

Vaiko teisių komitetas stebi Jungtinių Tautų Vaiko teisių konvencijos taikymą. Siekdamas įvertinti situaciją šalyje, Vaiko teisių komitetas vertina šalies pateiktą informaciją bei išklauso nepriklausomų žmogaus teisių gynimo organizacijų nuomonių (tarp jų ir vaiko teisių komisarų bei kontrolierių), nevyriausybinų organizacijų (tokių kaip toje šalyje veikiančių labdaros organizacijų) vaikų ir jaunų žmonių.

Įvertinęs visą šią informaciją Vaiko teisių komitetas rengia dokumentą, kuris vadinasi „Baigiamosios pastabos“ apie tą šalį, kurios situaciją komitetas vertino. Tai yra Komiteto vertinimas apie šalyje padarytą pažangą įgyvendinant Konvencijos nuostatas, taip pat ten yra išdėstomos esamos

problemos bei teikiamos rekomendacijos, kaip pagerinti vaikų situaciją toje šalyje.

Vaikai taip pat gali kreiptis į Europos Žmogaus teisių teismą. Pavyzdžiui, Teismas pripažino kalta vieną šalį dėl to, kad ši negynė vaikų nuo fizinių bausmių įkalinimo įstaigose, mokyklose ir namuose. Kita šalis buvo pripažinta kalta nepasirūpinusi mergaite, kuri keliavo viena.

Taip pat yra tarptautinės organizacijos, kurias įsteigia ne šalių vyriaybės, bet labdaros organizacijos. Jos vaidina labai svarbų vaidmenį patardamos ir įtikindamos vyriausybes, kaip geriau ginti vaiko teises.

Gauk vizą:

Panaršyk internete ir paskaityk:

1. Vaiko teisių komiteto baigiamosios pastabos apie tavo šalį:

www2.ohchr.org/english/bodies/crc/

.....

2. Ką Europos Taryba daro vaiko teisių srityje:

www.coe.int/children

.....

3. Daug įdomios vaizdinės ir garsinės medžiagos apie vaiko teises rasi Unicef MAGIC tinklapyje:

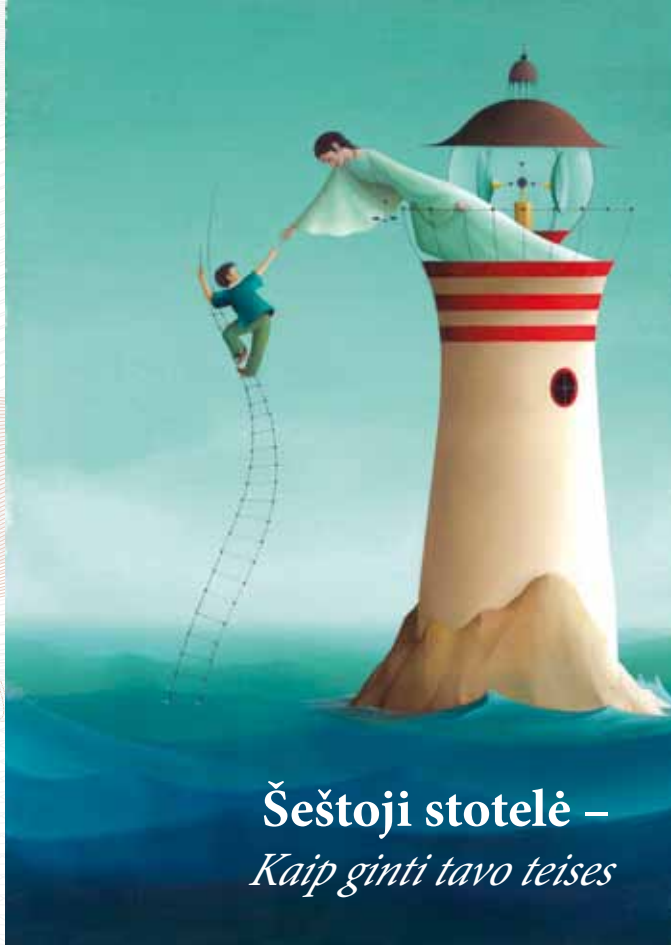
www.unicef.org/magic

.....

4. Vaiko teisių informacijos tinklo tinklapyje gali rasti daug puikios informacijos, kurią rengia vyriausybės, labdaros organizacijos ir įvairios tarptautinės organizacijos

www.crin.org

.....

Šeštoji stotelė –
Kaip ginti tavo teises

O ką jei šios teisės nėra gerbiamos?

Naudojimasis konkrečiomis teisėmis gali būti apribotas dėl pagrįstų priežasčių, pavyzdžiui, siekiant apsaugoti tave nuo tam tikro didelio pavojaus ar atsizvelgiant į tavo brandą ir amžių. Kai kurios teisės, tokios kaip teisė į gyvybę, švietimą, sveikatą ir apsaugą nuo smurto ir išnaudojimo negali būti apribojamos nei tėvų nei mokytojų. Jei manai, kad tavo teisės buvo pažeistos, tu gali:

- pasikalbėti su žmonėmis, kuriais pasitiki, pavyzdžiui, savo tėvais, mokytojais, gydytojais, draugais, socialiniais darbuotojais, ar savo globėjais;
- paskambinti telefono numeriu, skirtu vaikams, kurie tapo smurto aukomis, ir pasikalbėti su asmeniu, kuris tau galės patarti;
- kreiptis į policiją, pateikti skundą ir prašyti valstybės apsaugos;
- susisiekti su vaikų teisių kontrolierium ar savanoriška asociacija, ginančia vaiko teises;
- ar tam tikrais atvejais gali netgi kreiptis į Europos Žmogaus teisių teisumą.

Gauk vizą:

Užrašyk žmonių ir organizacijų vardus, į kuriuos prireikus gali kreiptis pagalbos.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

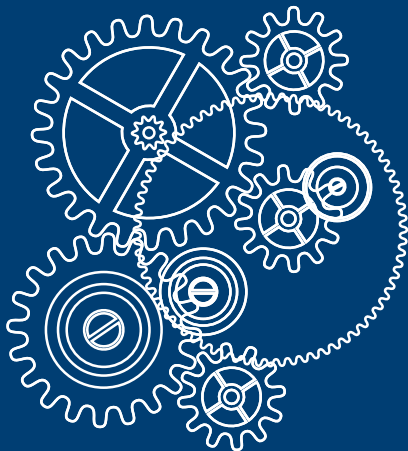
.....

.....

.....

.....

Europos Taryba

Sveikiname!

Sveikiname!

Dabar turi visas visas, kurių tau reikia, kad galėtum geriau apginti savo teises.

Esame įsitikinę, kad tau patiko ši kelionė, kurioje susipažinai su savo teisėmis. Labai svarbu, kad visu tuo, ko išmokai, pasidalintum su tavimi supančiais suaugusiais ir kitais vaikais. Tu tikriausiai turi nemažai minčių, ką galima būtų padaryti, kad daugelio vaikų gyvenimai taptų geresni. Mes tikimės, kad stengiesi įgyvendinti savo idėjas!

Mūsų komanda linki tau kuo geriausios kloties ateityje.

Ar norėtum pasidalinti savo mintimis su Europos Taryba?

Tu gali:

- nusiųsti mums elektroninį laišką adresu: **children@coe.int**
- nusiųsti mums paprastą laišką ar piešinį adresu:
„Kuriame Europą vaikams ir su vaikais“
Council of Europe
F-67075 Strasbourg Cedex France

Nepamiršk užrašyti savo vardo, šalies ir savo amžiaus! Mes išspausdinsime kai kuriuos laiškus bei piešinius mūsų tinklapyje.

**Mano draugų ir šeimos
nuotraukų galerija**

COUNCIL
OF EUROPE

CONSEIL
DE L'EUROPE

www.coe.int